

Istoria unei zile mari

A. Catilina

Revista Idei, nr. 7 (XVII), 1902

Un proletar, care dormise noaptea sub un pod, îmi povestea a doua zi, era tocmai întâi Mai, cum că, deșteptându-se din somn, i s-a părut că vede, spânzurate de grinda podului, patru trupuri omenesti și un altul zăcând mort într-o ceață. Proletarul, avea aiureri năzăriri. Pe la răsăritul soarelui, i se părea că vede generali în poziție, auzea goarne de foc, vedea baricade și auzea bubuitul tunului. Abia spre seară, obosit de umblet și cârcit de foame, se reîntoarce la locuința sa, sub pod, puse capul pe un bolovan și adormi, mormăind: ne-o veni și nouă, odată, zi de plată și răsplată.

Istoria însă nu aiurează. Acum cincisprezece ani, în America, țara miliardarilor și-a proletarilor, spre ziua de întâi Mai, începuse o agitație încordată, în favoarea unei greve generale, pentru obținerea unor reforme minime. Erau, în această mișcare, propagandiști înfocați, care ținteau de-a dreptul la expropriere. Unele societăți de muncitori făceau exerciții de arme și pregăteau necesarele pentru un război în toată regula. Dar, capitalul, întinzându-și mrejele, greva nu putu fi generală. Puțini greviști, câți s-au afirmat, au fost împrăstiați de trupele înarmate ale capitaliștilor. În meetingul de la Haymarket, din Chicago, se aruncă de către un necunoscut, o bombă, cu care fu primită poliția, sosind nechemată la fața locului. Aceasta a fost de ajuns, ca acei propagandiști, care căutau să lumineze poporul spre adevărata mântuire, să fie prinși și închiși, să li se înceneze un proces de învinuire și în urmă, patru din ei, Parsons, Spies, Fisher și Engel, să fie spânzurați, după ce un altul, Ling, se sinucise în închisoare, prevăzând unde avea să ajungă infamia puternicilor de atunci. Într-adevăr, înscenarea s-a dovedit, în urmă, făcută înadins, cu scop a nimici energiile câtorva revoluționari și a înăbuși năzuințele muncitorilor. Însă eera zadarnic, căci capitaliștii americani își mânjiseră mâinile de sânge și fruntea de infamie, infamie pe care abia Revoluția socială și triumful desăvârșit al proletariatului, ar putea să o șteargă. Astfel a fost consacrată ziua de întâi Mai și sângele cu care a fost stropită, i-a dat acea solemnitate, pe care o capătă datele mari.

În urmă, ziua de întâi Mai a fost introdusă și în Europa. La 1888, Dormoy, propune la congresul Federației naționale a sindicatelor și societăților corporative de muncitori din Franța, congres ținut la Bordeaux, ca să se facă o manifestație, în toate orașele Franței la aceeași dată, spre a se atrage astfel atenția lumii asupra hotărârilor Congresului. Secretarul acelei Federații, Raymond Lavigne, fu însărcinat cu organizarea acestei manifestații, pentru zilele de 10 și 24 Februarie 1889.

Succesul a fost enorm și mai presus de toate așteptările. Ideea, de a manifesta în modul acesta, s-a răspândit repede în toate părțile. Câtva timp înaintea Congresului din Paris, ținut la 14 Iulie 1889, avu loc la Haga o conferință pregătitoare, unde s-a discutat mult asupra acestei manifestări și s-a pronunțat ideea de a i se da o întindere universală. La Congresul din Paris, același Raymond Lavigne, propune, în numele Federației Naționale, un proiect de manifestație internațională la dată fixă. Congresul primește proiectul și fixează ziua de întâi Mai, în amintirea evenimentelor din Chicago. Tot Congresul, determină ca scop al acestei manifestări, cererea zilei de munca de opt ore. Dar ea, mult timp în urmă, și-a păstrat tot caracterul său revoluționar, și chiar astăzi, această dată, servește a cristaliza mișcarea socială din lumea întreagă.

Precum se vede, ziua de întâi Mai are o dublă origină: una veche, revoluționară, și alta mai nouă, reformistă. Oricum ar fi, faptul că la aceeași dată muncitorii părăsesc fabricile și apar în stradă, umăr în umăr, este de ajuns pentru ca ziua aceasta să aibă o oarecare însemnătate în mișcarea socială. Lucrul de căpetenie, însă, este că baza acestei manifestații, fie ea reducerea orelor de muncă, mărirea salariilor, sau exproprierea mijloacelor de muncă, e de natură economică. Dacă, mai în urmă, pe ici pe colo, baza aceasta a fost atinsă de considerații electorale și politice, acestea nu mai pot avea precumpănire la întâi Mai, în această enormă mișcare, care, în cele mai multe centre, are în vedere revendicări economice.

Ideea unei greve generale, departe de a pierde tărâmul, câștigă toate lagărele muncitoare și desigur nu va rămâne în ea mult timp o simplă năzuință.

Un proletar, care dormise noaptea sub un pod, îmi povestea a doua zi, era tocmai întâi Mai, cum că, deșteptându-se din somn, i s-a părut că vede, spânzurate de grinda podului, patru trupuri omenesti și un altul zăcând mort într-o ceață. Proletarul, avea aiureri năzăriri. Pe la răsăritul soarelui, i se părea că vede generali în poziție, auzea goarne de foc, vedea baricade și auzea bubuitul tunului. Abia spre seară,

obosit de umblet și cârcit de foame, se reîntoarce la locuința sa, sub pod, puse capul pe un bolovan și adormi, mormăind: ne-o veni și nouă, odată, zi de plată și răsplată.

Istoria însă nu aiurează. Acum cincisprezece ani, în America, țara miliardarilor și-a prolețarilor, spre ziua de întâi Mai, începuse o agitație încordată, în favoarea unei greve generale, pentru obținerea unor reforme minime. Erau, în această mișcare, propagandiști înfocați, care ținteau de-a dreptul la expropriere. Unele societăți de muncitori făceau exerciții de arme și pregăteau necesarele pentru un război în toată regula. Dar, capitalul, întinzându-și mrejele, greva nu putu fi generală. Puțini greviști, câți s-au afirmat, au fost împrăștiați de trupele înarmate ale capitaliștilor. În meetingul de la Haymarket, din Chicago, se aruncă de către un necunoscut, o bombă, cu care fu primită poliția, sosind nechemată la fața locului. Aceasta a fost de ajuns, ca acei propagandiști, care căutau să lumineze poporul spre adevărata mântuire, să fie prinși și închiși, să li se înceneze un proces de învinuire și în urmă, patru din ei, Parsons, Spies, Fisher și Engel, să fie spânzurați, după ce un altul, Ling, se sinucise în închisoare, prevăzând unde avea să ajungă infamia puternicilor de atunci. Într-adevăr, înscenarea s-a dovedit, în urmă, făcută înadins, cu scop a nimici energiile câtorva revoluționari și a înăbuși năzuințele muncitorilor. Însă eera zadarnic, căci capitaliștii americani își mânjiseră mâinile de sânge și fruntea de infamie, infamie pe care abia Revoluția socială și triumful desăvârșit al prolețariatului, ar putea să o șteargă. Astfel a fost consacrată ziua de întâi Mai și sângele cu care a fost stropită, i-a dat acea solemnitate, pe care o capătă datele mari.

În urmă, ziua de întâi Mai a fost introdusă și în Europa. La 1888, Dormoy, propune la congresul Federației naționale a sindicatelor și societăților corporative de muncitori din Franța, congres ținut la Bordeaux, ca să se facă o manifestație, în toate orașele Franței la aceeași dată, spre a se atrage astfel atenția lumii asupra hotărârilor Congresului. Secretarul acelei Federații, Raymond Lavigne, fu însărcinat cu organizarea acestei manifestații, pentru zilele de 10 și 24 Februarie 1889.

Succesul a fost enorm și mai presus de toate așteptările. Ideea, de a manifesta în modul acesta, s-a răspândit repede în toate părțile. Câtva timp înaintea Congresului din Paris, ținut la 14 Iulie 1889, avu loc la Haga o conferință pregătitoare, unde s-a discutat mult asupra acestei manifestări și s-a pronunțat ideea de a i se da o întindere universală. La Congresul din Paris, același Raymond Lavigne, propune, în numele Federației Naționale, un proiect de manifestație internațională la dată fixă. Congresul primește proiectul și fixează ziua de întâi Mai, în amintirea evenimentelor din Chicago. Tot Congresul, determină ca scop al acestei manifestări, cererea zilei de munca de opt ore. Dar ea, mult timp în urmă, și-a păstrat tot caracterul său revoluționar, și chiar astăzi, această dată, servește a cristaliza mișcarea socială din lumea întreagă.

Precum se vede, ziua de întâi Mai are o dublă origină: una veche, revoluționară, și alta mai nouă, reformistă. Oricum ar fi, faptul că la aceeași dată muncitorii părăsesc fabricile și apar în stradă, umăr în umăr, este de ajuns pentru ca ziua aceasta să aibă o oarecare însemnătate în mișcarea socială. Lucrul de căpetenie, însă, este că baza acestei manifestații, fie ea reducerea orelor de muncă, mărirea salariilor, sau exproprierea mijloacelor de muncă, e de natură economică. Dacă, mai în urmă, pe ici pe colo, baza aceasta a fost atinsă de considerații electorale și politice, acestea nu mai pot avea precumpănire la întâi Mai, în această enormă mișcare, care, în cele mai multe centre, are în vedere revendicări economice.

Ideea unei greve generale, departe de a pierde tărâmul, câștigă toate lagărele muncitoare și desigur nu va rămâne în ea mult timp o simplă năzuință.

Biblioteca Anarhistă

A. Catilina
Istoria unei zile mari
Revista Idei, nr. 7 (XVII), 1902

anarhiva.com

ro.theanarchistlibrary.org